

FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

OPPSYNSRAPPORT 2015

Sluttbefaring av sperregjerdet mellom Glåmos og Vongravsgrenda, 29. 8. 2015.

FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

VILLREINJAKTEN 2015

OPPSYNSRAPPORT.

OMRÅDEBESKRIVELSE.

Forollhogna villreinområde har ifølge driftsplanen et tellende areal på 1.848.181 dekar. Området ligger i fylkene Sør-Trøndelag og Hedmark og består nå totalt av 20 villreinvald i kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Os, Tolga og Tynset etter at 18 terreng i Tynset og Rennebu gikk sammen til et vald i 1999.

Av totalarealet er 864.500 dekar (47 %) statsallmenning og 974.181 dekar (53%) privatområde. Villreinstammen var vinteren 2013 / 2014 til vel 1.900 dyr, noe som førte til at årsmøtet dette året vedtok en kvote på 700 dyr, samme antall dyr som foregående år.

GENERELLE FORHOLD.

Fellingskvoten 2015 var som ovenfor beskrevet på 700 dyr, det samme som foregående år. Fordelingen var på 40 % kalv, 30 % simle, 20 % liten bukk (inntil 3 takker i hver gevirstang) og 10 % stor bukk. Kvoten gav et minsteareal på 2.843 dekar pr. dyr.

Totalt besto oppsynskorpset av 4 faste fjelloppsyn og 12 "faste" deltidsoppsyn. Disse var totalt ute i 94 dager. I tillegg deltok SNO med 2 oppsyn som deltok i oppsynet i 7 dager. Det var ingen fra lensmannsetaten ute på oppsyn i 2015.

Forut for jakten var det en lokal samling i Budalen for samtlige oppsyn i Forollhogna der ulike problemstillinger ble berørt.

Avlønningen av oppsynet skjer ved betaling pr. time utført tjeneste samt godtgjørelse for bruk av bil. Arbeidsgiverne til de faste fjelloppsyn får refundert faktiske utgifter minus refusjon gjennom fjelloven.

Oppsynstjenesten 2015 ble ledet av Terje Borgos, som var budsjett og rapportansvarlig, i samarbeid med Jon Horten, Ingebrigt Storli, Kristin Austvik og Trond Are Berge. Samarbeidet besto i at hver av disse hadde hovedansvaret for utkommandering av oppsynspersonell og den daglige betjening av villreintelefonen hver sin uke.

Oppsynstjenesten er ellers bygd opp omkring et eget lukket sambandsnett med en basestasjon plassert sentralt i området. Radioene som blir benyttet, har i tillegg til de egne oppsynskanalene innlagt jaktradiokanalene til NJFF samt politiets redningskanal. For å kunne oppnå gjensidig kontakt med jegerne lytter oppsynet fast på jaktradiokanal nr. 1 - frekvens 143.900.

Repeateren til Budal sikringsradio var også i drift og dette førte tidvis til støy på frekvensen til villreinoppsynet. Det arbeides med å unngå dette kommende år. Det er også arbeidet for å få ny frekvens slik at en slipper innblanding fra transportfirmaet i Trondheim som benytter samme frekvens som villreinoppsynet.

VILLREINJAKTEN 2015.

Av totalkvoten på 700 dyr ble det skutt 582 dyr, som gir en fellingsprosent på 83 % (90,1 % i 2014). Dette var en forventet nedgang av fellingsprosenten, og sammen med avgangen på grunn av fotråte regner en med at veksten i bestanden flater ut.

De skutte dyr fordeler seg mellom de ulike kommuner som følger:

Rennebu - 8 dyr = 80 %. Midtre Gauldal – 167 dyr = 81,1 %. Holtålen - 119 dyr = 86,9 %. Os – 60 dyr = 73,2 % , Tolga - 74 dyr = 87,1 %. Tynset - 147 dyr = 84,5 %.

I tillegg felte villreinutvalgets jegere 14 av 16 tildelte dyr.

I tilknytning til fellingstallene vil en få bemerke at de fleste rettighetshaverne var raske til å melde inn foreløpige resultater mens det også dette året tok noe tid før detaljene ble klare. Det er videre klart at innleverte kjever må kontrolleres opp mot innleverte kort for å rette opp feilskjæring av kortene. Rettighetshaverne fortsatt gi opplysninger om at det er dyrets faktiske alder det skal skjæres for.

AKTIVITET:

Totalt har 15 + 2 oppsyn utført oppsynstjeneste under jakten 2015.

Oppsynstjenesten 2015 omfatter totalt til sammen 101 dager (141 i -14) i fjellet. Dette er en følge av at budsjettet var strammere dette året. Dyrene var spredt over store deler av villreinområdet gjennom store deler av jakta. Det var derfor ikke spesielt store behov for ekstraordinære avtaler i jaktens siste periode selv om Vingelen også denne høsten lettet på trykket for etternølerne. Fellingen av reinen dette året sank derfor fra 90,1 % til 83 %.

Oversikt over antall oppsynsdager i perioden 1999 – 2014.

År.	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07	-08	-09	2010	-11	-12	-13	-14	-15
Dager	85	91	87	59	64	68	62	101	106	112	85	120	127	123	141	101

SKADESKYTING:

Under utøvelsen av oppsynet er det registrert en del forhold som det kan være av interesse å se litt nærmere på.

Når det gjelder skadde dyr, har en sortert ut skader som ikke kan settes i forbindelse med jaktutøvelsen. Det er i 2015 registrert 9 skadeskutte dyr. 8 av disse (1 kalv, 4 simler og 3 liten bukk) er avlivet og tatt på kort mens 1 kalv ble avlivet etter jakta. I tillegg kommer 1 kalv (stangeskade) og 1 liten bukk med ukjent gammel skade avlivet og tatt på kort. 1 storbukk ble funnet død av ukjent årsak. Det er gledelig at forekomsten av fotråte er betydelig redusert, kun mistanke om 3 dyr denne høsten (prøver fra 8 dyr innsendt i 2014).

I 2014 ble det registrert 9 skadde dyr samt at 3 dyr med fotråte ble kassert.

De registrerte skadeskutte og døde dyrene, 2 kalver, 4 simler og 3 liten bukk gir en skadeskytingsprosent på 1,5 %. Tabellen nedenfor viser utviklingen siden 1998, og en ser at det var en gledelig utvikling fram til i 2008. Etter en nedgang i 97 og 98, en liten økning i 99 og 2000, en ny nedgang fram til 2004, en liten økning i 2005, historisk lavt på 0,3 % i 2006 før 0,77 % i 2007, så en markert økning til 2,3 % i 2008 og 2,7 % i 2009 mens den så sank til 2,0 % i 2010, videre til 1,7 % i 2011 for så å øke til 2 % i 2012, nedgang til 1,3 % i 2013, økning til 1,4 % i 2014 og nå 1,5 % i 2015.

Oversikt over skadde dyr / skadeskytingsprosent 1999 – 2015.

År.	-99	-00	-01	-02	-03	-04	-05	-06	07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15
Skadde og døde dyr.	12	15	10	6	3	2	3	1	5	18	21	2	9	10	8	9	9
%	1,6	2,1	1,4	0,9	0,8	0,5	1	0,3	0,77	2,3	2,7	2,0	1,7	2,0	1,3	1,4	1,5 %

Ut over dette kjenner en ikke til andre alvorlige skader på dyr. Det er imidlertid også dette året observert dyr med mindre skader etter brunstkamper og andre ”naturlige” skader.

Fordeling av de skadeskutte dyrene i perioden 1999 - 2015.

	Stor bukk.	Liten bukk.	Simle.	Kalv.
1999	4 stk	1 stk	2 stk	5 stk
2000	6 "	1 "	4 "	4 "
2001	2 "		5 "	3 "
2002		1 "	2 "	3 "
2003		1 "	1 "	1 "
2004	2 "			
2005			2 "	1 "
2006				1 "
2007	1 "		4 "	
2008	1 "	1 "	7 "	9 "
2009	1 "	3 "	5 "	12 "
2010	2 "	2 "	5 "	3 "
2011	3 "		3 "	3 "
2012		1 «	2 «	7 «
2013	3 «		1 «	4 «
2014	1 «	1 «	3 «	4 «
2015		3 «	4 «	2 «

Oversikten må sees i sammenheng med kvoten det enkelte år. Det er klart at dette forhold virker inn på fordelingen av skadeskytingen for de ulike dyregrupper. Statistikken viser et meget dårlig resultat i 2008 og 2009. En slik økning av antall skadde og døde dyr i forhold til foregående år ble da heller ikke akseptert og det ble derfor fokusert på dette før jakta 2010. Før jakt 2011 ble det laget en DVD som berørte problematikken. Denne ble delt ut til alle villreinjegere i 2011 og nye jegere i 2012, 2013, 2014 og 2015 og etter det en vet ble den meget godt mottatt.

Jaktavtaler.

Høsten 2015 var også fellesjaktavtalen begrenset til områdene nord for fylkesgrensa med unntak av Soknedal mens Dalsbygda var med av terrenge sør for fylkesgrensa. Grunnlaget for denne avtalen var en omfattende diskusjon under årsmøtet 2012 samt et rettighetshavermøte i Ålen samme år. Som tidligere beskrevet, og som tabellen nedenfor viser var dyrene denne høsten spredt over store deler av området og en fikk en god jakt.

Tabellen nedenfor viser hvor dyrene er skutt de siste 5 år sammen med tildelt antall (gul dekkfarge) på de respektive terreng. For årene 2010 og 2011 er oversikten for dårlig grunnet manglende tilbakemelding til sekretariatet over hvor dyrene faktisk er skutt.

Fortsatt mangler det opplysninger på en del kort, men oversikten sier det meste.

Jaktvald		2015	2014	2013	2012	2011	2010
Kvikne	FO 1	157/174	167/173	110/161	158/149	24	12
Soknedal	FO 2	11/29	18/30	4/27	3/25	7	26
Hauasetra	FO 2A	4/10	0/11	0/9	0/9	1	0
Budal	FO 3	157/98	160/99	101/91	59/84	15	132
Nyådalen	FO 4A	0/12	0/12	0/10	0/10	5	2
Styggefjellet		0/4	0/4	0/3	0/3	0	0
Romundhaugen	FO 5A	0/14	1/14	0/11	0/11	0	0
Nøkksjøen	FO 5B	0/5	0/5	0/4	0/4	0	0
Nekjådalen -	FO 6	2/34	4/36	5/36	0/32	1	0
Dragås Singsås	FO 7					1	0
Haltdalen	FO 8	0/43	0/43	0/40	0/37	0	0
Hesjedal/Holden	FO 9	0/77	2/76	3/70	4/66	2	1
Benndalen	FO 10A	0/13	1/14	0/12	0/11	0	0
Dalsbygda	FO 11	33/82	79/82	35/77	12/70	51	9
Vingelen	FO 12	154/74	147/75	265/70	170/64	134	93
Magnilsjøan	FO 19	11/11	14/12	9/11	9/11	9	0
Åsmarka	FO 20	0/4	0/3	0/3	0/3	0	0
Sum		529	593	532	415	250	275
Totalt skutt		582	631	550	453	535	589

2011- mangler fellingsstedsrapport fra Kvikne,Soknedal, Budal, Nekjådalen, Dragås

2010 - mangler fellingsstedsrapport fra Kvikne, Dalsbygda, Vingelen, Magnilsjøan

Når en ser på skadeskytingene skriver disse seg fra 20. august og utover jakta. Dette året er det spesielt simle og liten bukk det har gått ut over. Mye tyder på at det avfyres skudd på for lange avstander og dyr i fart. Også denne høsten har det vært uforklarlige bomskudd og forklaringen på dette kan ofte være at jegerne ligger for lavt i terrenget slik at kulebanen subber i reinlaven.

KONTROLLER, RAPPORTER OG ANMELDELSER:

Det er i løpet av jakten registrert noen forhold som oppsynet har grepet inn i. Dette dreier seg om 8 OPS-saker (8 i 2014), 2 grensekrenkelser rapportert til rettighetshaver mens 3 forhold (1 i 2014) er rapportert til politiet (gjennomskytinger som førte til skadde / døde dyr).

De sakene som er oppgjort på stedet omhandler uregelmessighet med kontrollkort og våpenkort.

.Oversikt over antall anmeldelser i perioden 2000 – 2015.

År.	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15
Ant	7	2	3	1	0	0	0	3	6	7	3	3	2	2	1	3

Oversikt over antall kontrollerte jegere 2000 – 2014.

År	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15
Ant.	281	284	267	64	134	131	91	269	243	358	232	350	314	266	322	400
%	35	35	36	16	34	44	30	34	26	40	36	58	52	41	46	57 %

Oversikten viser utviklingen de siste 15 årene. For 2003 og 2004 må en ta med i vurderingen totalkvoten på bare 400 dyr og i 2005 og 2006 på bare 300 dyr. Erfaringene etter disse årene er at det var svært liten jegerkonsentrasjon og at dette virker inn på mulighetene til å kontrollere de som er ute på jakt (sprer seg ut i området). Andelen kontrollerte jegere økte litt i 2007 mens det ble en klar nedgang i 2008. Forut for årets jakt ble det fokusert på at antallet kontroller burde øke og totalt ble det registrert 40 % kontrollerte jegere. Dette sank til 36 % i 2010, men ble bevist øket til 58 % i 2011, nedgang til 52 % i 2012, 41 % i 2013, 46 % i 2014 og nå 57 % i 2015. Totalt synes det riktig å konkludere med at oppsynet er gjennomført på en forsvarlig måte, men oppsynet har heller ikke dette året fanget opp alle påskytinger og skadeskytinger. Dette er forhold som det må fokuseres videre på under jakta 2016.

Kommentarer fra det enkelte oppsyn.

Det er få kommentarer dette året som går på jaktutøvelsen. «Problemet» med at jegere bevist har skutt simle på kort for liten bukk ser ut til å ha endret seg etter at jegerkontrakten ble endret og reaksjonen på dette forhold ble skjerpet. Glede over at det har vært lite fotråte å se. Bekymringer over at reinen har tilhold i skogen med påfølgende jakt der. Dette vil en også komme tilbake til under oppsynsmøtet.

Villreintelefonen.

Også denne høsten ble Villreintelefonen for Forollhogna drevet av villreinområdet v. oppsynsledelsen. Det etableres et korttidsabonnement med PersonSvar i regi av Telenor. Vakthavende oppsynsleder la inn opplysninger om reinens bevegelser etter samme mønster som tidligere. Det aktuelle telefonnummer ble bekjentgjort før jaktens begynnelse. Etter det en kjenner til fungerte opplegget meget godt, noe som villreinområdets hjemmeside også bidrar til. Målsetningen var at villreinområdet ikke skulle ha utgifter knyttet opp til denne tjenesten. Resultatet for 2015 viser at Villreintelefonen også dette året med en kvote på 700 dyr har gitt et overskudd på ca. kr. 25.000,-.

Fra oppsynsledelsen er det et klart råd til villreinområdet om at villreintelefonen må videreføres også kommende år og aktuelt nummer er allerede reservert. Oppsynsledelsen vil også påpeke at de vil etterstrebe å gi så gode og riktige opplysninger som overhode mulig for å "gi noe tilbake" for de midlene som tjenesten gir villreinområdet.

Det synes også riktig at midler som kommer inn via denne tjenesten øremerkes videre utbygging av sambandet i villreinområdet samt selve oppsynsutøvelsen.

Rovdyrproblematikk.

Det er riktig å nevne at det også gjennom vinteren 2015 er registrert en del jerveaktivitet i området. Det ble avlivet 2 tisper og 2 valper (1 yngling) av SNO denne vinteren. I tillegg er det antatt 1 yngling i Budalsområdet. Mye tyder på at det var 2 valper der for det foreligger foto av 2 valper fra sommeren 2015.

Forollhogna er delt med hensyn til forvaltning av jerven (region 5 og 6). I korthet går dette ut på at det ikke skal være ynglende jerv i sørområdet mens det skal være yngling i nordområdet.

En har også tidligere år påpekt at Forollhognaområdet ikke blir sett på som en enhet i forvaltningssammenheng (er delt mellom region 5 og 6).

Noe er bedret, og nylig vedtak i rovviltnemnda i region 6 tyder på at det nå blir lik status for hele Forollhognaområdet i og med at det er vedtatt å trekke den delen av området som ligger i region 6 ut av yngleområdet for jerv i region 6. Mye tyder imidlertid på at vedtaket blir påklaget.

Tamreinovergang.

Forrige høst var et større antall tamrein (opp mot 600 - 700 dyr) inne i de østre deler av villreinområdet. Etter at sperregjerdet nå er oppført i sin helhet er det betydelig færre tamrein som har kommet seg inn i villreinområdet. En kjenner ikke eksakt antall som går der nå men en kan antyde ca. 100 dyr. Dette er dyr som delvis kom over før sperregjerdet ble slutført, dels dyr som har kommet seg gjennom / rundt gjerdet av ulike årsaker. Rutinene rundt sperregjerdet vil gå seg til gjennom erfaringer fra denne sommeren / høsten og nødvendige tiltak må gjøres slik at en på sikt får full effekt av sperregjerdet. Dette arbeidet vil prioriteres kommende vinter.

Sluttord.

Oppsynsrapporten 2014 hadde et forsidebilde byggingen av sperregjerdet. Selv om sperregjerdet da var nesten ferdig var det opp mot 700 dyr inne i villreinområdet høsten 2014. I løpet av sommeren 2015 er sperregjerdet fullført. Det har imidlertid vært noen innkjøringsproblemer og en del dyr har også denne sommeren / høsten kommet inn i villreinområdet, anslagsvis ca. 100 dyr. I tillegg tok reindriften ut 17 dyr i Berghøgdaområdet de første dagene av reinsjakta. En aktivitet som ikke gikk upåaktet hen, men som en fant å være nødvendig selv om det skjedde til feil tidspunkt. Framover vil det bli arbeidet for å bedre rutinene rundt sperregjerdet slik at en luker bort mulighetene til å krysse gjerdet som reinen har benyttet denne sommeren.

Selv om det ikke var registrert mye fotrâte denne høsten knytter seg usikkerhet til hvordan dette vil utvikle seg framover. Dersom årlig dødelighet øker vil dette bli et forhold som en må ta hensyn til når årlige kvoter skal beregnes. Dette setter større krav til beregning av vinterstammen. Arbeidet med å få til forutsigbare og bedre overgangsavtaler må også fortsette og dette er det opp til rettighetshaverne å ta tak i framover.

Røros, 13. 11. 2015

Terje Borgos,
ansvarlig oppsynsleder